

Oskarshamns
kommun

Styrande dokument

Investeringspolicy

Fastställd av kommunfullmäktige 2014-02-10, § 20

Gäller från och med 2014-02-24

Investeringspolicy

Gäller fr o m 2014-03-01

Denna investeringspolicy ersätter:

Investeringspolicy (kf § 121 2001-11-12, ffs 042.5)

Regler för redovisning av inventarieanskaffningar (kf § 524 1978-09-19, ffs 042.2)

Förtydligande av den s k 1 %-regeln rörande konstnärlig utsmyckning (kf § 101 2006-08-14)

Handläggning av ärenden rörande konstnärlig utsmyckning (ffs 670.3 / Kfh 77/06)

Hantering av lönsamma investeringar (ks § 77 2004-04-20).

Beslut av kommunfullmäktige 2014-02-10 § 20

Innehållsförteckning

sid

1. Inledning.....	2
2. Investering eller kostnad.....	2
3. Anskaffningsvärde.....	3
4. Anläggningsregister.....	3
5. Kapitalkostnader.....	3
6. Olika typer av investeringar.....	4
7. Investeringsplanering.....	5
8. Beslut om genomförande av investeringar.....	7
9. Finansiering.....	7
10. Avyttringar och utrangeringar.....	8
11. Nedskrivning.....	8
12. Uppföljning av investeringar.....	8

1. Inledning

Denna policy omfattar investeringar som klassificeras som materiella anläggningstillgångar. En materiell anläggningstillgång är en fysisk tillgång som är avsedd för stadigvarande bruk. I balansräkningen delas de in enligt följande uppställning:

- Mark, byggnader och tekniska anläggningar
- Maskiner och inventarier
- Övriga materiella anläggningstillgångar

Jämte denna policy gäller lagen om kommunal redovisning (kap 6) samt rekommendationer och idéskrifter från Rådet för kommunal redovisning (RKR). Normer utgivna av andra normgivande organ ska även beaktas.

Exempel på rekommendationer och idéskrifter från RKR är:

- rek 11 Materiella anläggningstillgångar
- rek 13 Redovisning av hyres-/leasingavtal
- rek 18 Intäkter från avgifter, bidrag och försäljningar
- rek 19 Nedskrivningar
- idéskrift Avskrivningar
- idéskrift Utformning av tilläggsupplysningar
- information Korttidsinventarier och inventarier av mindre värde

2. Investering eller kostnad

2.1 Grundprincip

Grundprincipen är att en vara eller tjänst ska kostnadsföras när den konsumeras. Bedömningen av anskaffningens art påverkas inte av om det finns tillgängliga medel i drifts- eller investeringsbudgeten. För att en utgift ska redovisas som en investering ska samtliga tre nedanstående kriterier vara uppfyllda.

- Anskaffningen ska vara avsedd för stadigvarande bruk eller innehav.
- Anskaffningen ska överstiga 1 prisbasbelopp (2014: 1 prisbasbelopp = 44 tkr)
- Anskaffningen ska beräknas ha en ekonomisk livslängd på minst tre år.

Uppfylls inte samtliga tre kriterier ska anskaffningen redovisas som en driftskostnad.

2.2 Utgifter för underhåll

För befintliga anläggningar där komponentavskrivning inte tillämpas, ska utgifter som avser underhållsåtgärder i syfte att bevara eller återställa en anläggning i dess ursprungliga skick inte räknas som investering oavsett ovanstående kriterier. Åtgärder som innebär en standardhöjning, dvs en värdehöjande åtgärd, räknas som investering.

För nyanskaffade anläggningar ska komponentavskrivning tillämpas. Det innebär att återanskaffning av en komponent inte redovisas som underhållskostnad, utan ska redovisas som anskaffning av ny anläggningstillgång. Kvarvarande redovisat värde för den ersatta enheten kostnadsförs. Löpande underhåll och reparationer omfattas inte av komponentavskrivning utan kostnadsför direkt.

Komponentavskrivning ska tillämpas på befintliga anläggningar senast fr o m 2015 om det är möjligt att utreda befintliga komponenters restvärde. I samband med detta upphör första stycket att gälla och första meningen i andra stycket ändras till ”För anläggningar ska komponentavskrivning tillämpas”.

3. Anskaffningsvärde

Huvudregeln vid värdering av anläggningstillgångar i bokföringen är att de vid förvärvstillfället tas upp till anskaffningsvärdet. I anskaffningsvärdet ska ingå samtliga utgifter som är direkt hänförliga till förvärvet. Mer om anskaffningsvärde finns i RKR:s rekommendation 11 Materiella anläggningstillgångar. En anskaffning som görs i samband med en försäljning, s k inbyte, ska redovisas enligt bruttometoden, dvs nyanskaffningen och försäljningen ska redovisas separat. Se även p.10.

Ett statligt investeringsbidrag eller investeringsbidrag från andra bidragsgivare ska inte minska anskaffningsvärdet utan ska redovisas som en förutbetalad intäkt och intäktsföras på ett sätt som återspeglar investeringens nyttjande och förbrukning.

Utrednings- och projekteringsuppdrag som föregår en eventuell investering redovisas som en investeringsutgift och tas upp som en pågående anläggningstillgång fram till det att investeringsbeslut tagits. Om investeringen inte kommer att genomföras ska investeringsutgiften kostnadsföras i sin helhet.

Som huvudregel gäller post- för postvärdering. För anskaffningar av inventarier som har ett naturligt samband eller som kan anses ingå som ett led i en större investering bör bedömningen av vad som ska räknas som inventarier av mindre värde göras utifrån inventariernas sammanlagda anskaffningsvärde. Vid svårigheter i bedömningen av ett naturligt samband bör den metod som ger den mest rättvisande bild tillämpas och vara i enlighet med den princip som används över tid.

För större anskaffningar, t ex fastigheter, där komponentavskrivning tillämpas måste varje komponent särskiljas och redovisas med sitt anskaffningsvärde.

4. Anläggningsregister

Alla materiella anläggningstillgångar ska finnas i ett anläggningsregister för att få en god överblick och kontroll. Anläggningsregistret bör innehålla tillräckligt detaljerade uppgifter om identifikation, anskaffningsvärde, anskaffningstidpunkt, avskrivningstid, ackumulerade avskrivningar och eventuella ackumulerade nedskrivningar. Detta är särskilt viktigt för större anskaffningar där komponentavskrivning tillämpas. Tillgångar som är helt avskrivna men fortfarande innehas av kommunen ska finnas med i registret. Avyttrade eller utrangerade tillgångar ska tas bort ur anläggningsregistret.

5. Kapitalkostnader

En investering med begränsad ekonomisk livslängd ska skrivas av systematiskt över denna livslängd. Detta görs fr o m att investeringen aktiveras. Grundprincipen är att aktivering av investeringar i maskiner och inventarier sker månaden efter då investeringen tagits i bruk. Aktivering av investeringar i lokaler, byggnader och andra större projekt ska ske antingen en månad efter att investeringen är slutbesiktigad eller en månad efter att investeringen tagits i bruk. När en investering är aktiverad börjar den generera kapitalkostnader. Kapitalkostnader består av avskrivning och internränta.

5.1 Avskrivningar

Med avskrivning avses att investeringens anskaffningskostnad successivt kostnadsförs under den ekonomiska livslängden, dvs en avskrivning är den periodiserade kostnaden för en investering och ska motsvara den faktiska resursförbrukningen av investeringen.

Rak avskrivning tillämpas. Komponentavskrivning förekommer. Avskrivningstiderna fastställs med utgångspunkt från Rådet för Kommunal Redovisnings (RKR) idéskrift om avskrivningar men

kommunen gör en egen bedömning av den beräknade ekonomiska livslängden. Omprövningar av avskrivningsmetod och nyttjandeperiod bör göras regelbundet.

Byggnader och tekniska anläggningar skrivs av på 10-50 år (vanligast är 20 år eller 33 år). Avskrivningstidens längd beror på beskaffenheten på investeringen samt beräknad ekonomisk livslängd. För maskiner och inventarier är avskrivningstiderna 3-15 år men i vissa fall upp till 20 år. Datorer skrivs av på tre år och datorprogram oftast på 5 år. Övriga materiella anläggningstillgångar skrivs av på 10-50 år beroende på beskaffenhet. För konst och mark görs inga avskrivningar.

5.2 Internränta

Internränta, som har sin bäring på hur investeringen ska finansieras, kan betraktas som det pris kommunen får ”betala” för att avstå från att placera likvida medel som skulle gett avkastning.

Ekonomiavdelningen gör varje år en egen bedömning av nivån på internräntan. Bedömningen gör med utgångspunkt från rekommendationerna från Sveriges Kommuner och Landstings (SKL).

Internränta beräknas för alla investeringar med undantag för investeringar som omfattas av nyttjanderättsavtalet mellan Oskarshamns kommun och Oskarshamns Hamn AB.

6. Olika typer av investeringar

Kommunfullmäktige fattar beslut på nedanstående grupperingsnivå när det gäller investeringar (se nedan). Det är sedan upp till respektive nämnd och styrelse att prioritera och genomföra investeringar inom de olika grupperingarna.

Kommunens investeringar delas upp i skattefinansierade och avgiftsfinansierade investeringar. De skattefinansierade finansieras av skatteintäkterna och de avgiftsfinansierade med taxor och avgifter.

6.1 Gruppering av skattefinansierade investeringar

Gator och vägar

Gatuombyggnader

Gång- och cykelvägar

Övriga investeringar

Särskilda satsningar (specificeras)

Fastigheter

Skolor och förskolor

Vård och omsorg

Övriga fastigheter

Särskilda satsningar (specificeras)

Övrigt

Anpassningar för funktionshindrade (handikappsanpassning)

Övriga investeringar (specificeras)

Särskilda satsningar (specificeras)

Lönsamma investeringar

Alla projekt specificeras

Investeringspåsar

Maskiner och inventarier

6.2 Gruppering av avgiftsfinansierade investeringar

Vatten och avlopp

Drift, underhåll och förnyelse (DUF)

Avloppsreningsverk (ARV)

Vattenverk (VV)

Särskilda satsningar

Övriga investeringar

Renhållning

Storskogens avfallsanläggning

Övriga avfallsanläggningar t ex återvinningsstationer, miljöhuset

Särskilda satsningar (varje projekt ska specificeras)

Övriga investeringar

7. Investeringsplanering

Varje år ska alla nämnder bedöma sitt investeringsbehov. För investeringar i fastigheter har tekniska nämnden ett samordningsansvar. För IT-investeringar i samband med byggnationer samt IT-investeringar i övrigt har kommunens IT-avdelning ett samordningsansvar. I båda fall ska planeringen ske tillsammans med berörd förvaltning/nämnd.

Grundprincipen är att en investering ska bedömas och prioriteras utifrån de ekonomiska och verksamhetsmässiga effekter som den beräknas ge upphov till under sin livstid. Större investeringar ska bedömas särskilt med hänsyn till hur investeringen ska finansieras och effekterna för kommunens ekonomiska ställning.

Vid investeringsplaneringen ska göras en bedömning av framtida kapital- och driftkostnader (gäller ej investeringspåsar). Uppgår en investering till 3 000 tkr eller mer ska det dessutom göras en likviditetskalkyl.

När kommunfullmäktige beslutat om investeringen ska resurser motsvarande kapital- och ökade driftskostnader tillföras berörd nämnd, när investeringen beräknas vara klar och tas i bruk, om inget annat har beslutats. Gäller inte investeringspåsar och lönsamma investeringar.

7.1 Fastigheter

Alla nämnder ska varje år göra en bedömning av vilket lokalbehov de har. Bedömningen ska göras i samråd med tekniska kontoret som är behjälpliga med tekniska frågor och kostnadsberäkningar. Lokalbehoven ska dokumenteras och specificeras i ett lokalbehovsprogram som omfattar de kommande fem åren. I samband med det årliga budgetarbetet revideras programmet och rullas fram ett år i taget.

Lokalbehovsprogrammet upprättas och revideras av verksamhetsansvarig nämnd i samråd med tekniska nämnden och lokalresursplaneringsgruppen (LRP-gruppen). LRP-gruppen består av representanter från verksamheter med stora lokalbehov. Med lokalbehovsprogrammen som grund och i samråd med respektive nämnd utarbetar tekniska nämnden ett förslag till en fyraårig investeringsplan för lokaler.

7.2 Konstnärlig utsmyckning

Underlag för beräkning av anslag till konstnärlig utsmyckning ska utgöras av 1 % av summan av den upphandlade projekterings- och entreprenadkostnaden för ny-, om- eller tillbyggnad. För att anslag till konstnärlig utsmyckning ska ingå i projekt ska underlaget för beräkning vara minst 1 000 tkr. Särskilt budgeterade anslag för inredning ska inte ingå i beräkningsunderlaget. Tekniska nämnden ansvarar för att begärt investeringsanslag till ny-, om- eller tillbyggnad omfattar konstnärlig utsmyckning. De avsatta medlen för konstnärlig utsmyckning ska täcka kostnader för extra belysning, uppsättning och andra kostnader som sammanhänger med utsmyckningen.

7.3 Inventarier i samband med byggnationer

Inköp av inventarier som är direkt kopplade till ny-, om- eller tillbyggnad av lokal ska särredovisas och äskas av tekniska nämnden i samråd med berörd nämnd. Observera att det inte med automatik innebär att nya inventarier ska anskaffas i dessa fall, utan det ska göras när befintliga inventarier är förbrukade. När kommunfullmäktige har fastställt investeringsbudgeten omfördelas budgeten för inventarier till berörd nämnd.

7.4 IT i samband med byggnationer

Med IT-investeringar i samband med investeringar i lokaler och byggnader avses kostnad för fastighetsnät för data och telefoni, aktiv utrustning i form av nätverksswitchar och trådlösa accesspunkter samt inomhusförstärkning av mobilnät. Dessa investeringar ska göras i samråd med IT-avdelningen för att följa fastställd standard och hanteras i samband med lokalbehovsprogrammet som beslutas i tekniska nämnden.

7.5 IT-relaterade investeringar

IT-relaterade investeringar ska alltid samordnas. Alla nämnder ska varje år bedöma vilket behov av IT-investeringar de har. IT-avdelning arbetar fram ett gemensamt budgetförslag i samråd med nämnderna. IT-avdelningen har ett övergripande ansvar för att de IT-relaterade investeringarna sker enligt fastställd IT-strategi och enligt befintlig plattform gällande mjuk- och hårdvara.

7.6 Investeringspåsar

Inventariépåsarna avser investeringar i maskiner och inventarier, bl a reinvesteringar som avser att ersätta uttjänta eller kasserade maskiner och inventarier i syfte att uppnå samma standard och volym som tidigare. De innebär i princip att kapital- och driftskostnaderna är oförändrade.

7.7 Lönsamma investeringar

Lönsamma investeringar avser investeringar som ger lägre driftskostnader än dagens nivå. Budgetmässigt sker inga ramförändringar som för övriga investeringar. En nämnd som äskar en lönsam investering ska bifoga en tydlig kalkyl över intäkts- och kostnadseffekten samt nytta av investeringen.

Lönsamma investeringar som genomförs av andra nämnder än tekniska nämnden hanteras budgetmässigt genom att kapitalkostnaderna ökar och nämndens ram exklusive kapitalkostnader minskar med motsvarande belopp. Syftet är att driftskostnaderna ska minska minst lika mycket som kapitalkostnaderna ökar.

Lönsamma investeringar som genomförs av tekniska nämndens fastighetsavdelning hanteras genom att nämnden som hyr får ingen kompensation för ökad hyra utan hanteras inom befintlig budgetram. Syftet är att hyras på sikt bör kunna sänkas.

8. Beslut om genomförande av investeringar

Beslut om investeringar tas i flera steg.

1. Investeringsramarna under en fyraårsperiod anges i verksamhetsplanen och beslutas av kommunfullmäktige.
2. Med verksamhetsplanen som grund tar nämnderna fram ett investeringsförslag för kommande år.
3. Nämndernas investeringsförslag behandlas av kommunens verksamhetsledning, budgetberedning, kommunstyrelse och fastställs slutligen av kommunfullmäktige.

För varje investering ska finnas en investeringskalkyl som bl a omfattar investeringsutgift, driftkostnad/intäkt och kapitalkostnad.

Igångsättningsbeslut behövs inte då kommunfullmäktige redan beslutat om investeringen.

Om ett påbörjat projekt visar sig blir dyrare än beslutad budget ska nämnden vidta åtgärder i enlighet med kommunfullmäktiges ekonomi- och verksamhetsstyrningsregler.

Fleråriga investeringsprojekt behöver inte tas upp till politisk behandling vid flera tillfällen. Detta gäller när årliga budgetar har fastställts av kommunfullmäktige och projektet påbörjats enligt plan. Dessa projekt ska dock redovisas i den totala investeringsbudgeten varje år som fastställs av kommunfullmäktige för att få en helhetssyn över de årliga investeringsvolymerna. Vilka investeringsprojekt som har för avsikt att vara fleråriga ska klart framgå i nämndernas budgetförslag.

Alla investeringsprojekt som inte påbörjats enligt ursprunglig plan kräver ett nytt beslut av kommunfullmäktige.

9. Finansiering

9.1 Egenfinansiering

I första hand ska alla investeringar egenfinansieras. Nyupplåning och leasing ska alltid undvikas (se även p 9.2 Leasing)

Inför det kommande årets investeringar ska en utbetalningsprognos lämnas till ekonomiavdelningen för att kunna göra en likviditetsplanering. Utbetalningsprognos gäller endast investeringar som uppgår till 3 000 tkr eller mer.

9.2 Leasing

Finansiell leasing kan liknas vid ett avbetalningsköp. Objekt som innehas enligt ett finansiellt leasingavtal ska redovisas som anläggningstillgång.

Operationell leasing kan liknas vid en vanlig hyressituation. Vid anskaffning av bilar är operationell leasing tillåtet, men ska prövas i varje enskilt fall.

All leasing, förutom billeasing, ska i varje enskilt fall, alltid avgöras av ekonomichefen.

10. Avyttringar och utrangeringar

När en anläggningstillgång avyttrats eller utrangerats ska den inte längre redovisas som en tillgång. En avyttrad eller utrangerad anläggningstillgång ska omgående rapporteras till ekonomiavdelningen för justering i anläggningsregistret och beräkning av realisationsresultat.

Vid all försäljning av anläggningstillgångar gäller affärsmässighet, dvs bästa möjliga ekonomiska ersättning skall eftersträvas. Intern försäljning av inventarier ska ske till bokfört värde.

Vid sk inbyten, dvs när försäljning sker i samband med inköp av ny investering, ska inbytet bruttoredo visas. Ersättning för det man byter in (säljer) ska redovisas som intäkt hos finansenheten och anskaffningsvärdet för inköpet som en investering. Därefter beräknas realisationsresultatet för försäljningen.

För skattefinansierade anläggningstillgångar ska det realisationsresultat som uppstår vid en försäljning hanteras centralt. För anläggningstillgångar som tillhör den avgiftsfinansierade verksamheten ska realisationsresultat tillfalla denna verksamhet.

Beslut om försäljning av anläggningstillgångar ska ske i enlighet med ansvaret i reglementet för styrelsen och nämnder i Oskarshamns kommun samt kommunstyrelsens och nämndernas delegationsordningar.

11. Nedskrivning

Har en anläggningstillgång vid räkenskapsårets utgång ett lägre värde, dvs anpassat användningsvärde alternativt nettoförsäljningsvärde (se RKR rek 19 Nedskrivning), än vad som framgår av balansräkningen och anläggningsredovisningen ska tillgången skrivas ned till detta lägre värde om värdenedgången kan antas vara bestående.

En sådan nedskrivning ska återföras om det inte längre finns skäl för den. Nedskrivning och återföring av nedskrivning ska redovisas i resultaträkningen.

12. Uppföljning av investeringar

Uppföljning av investeringar ska ske vid varje budgetuppföljning enligt de anvisningar som ekonomiavdelningen utfärdar. Vid eventuella budgetavvikelser ska nämnderna vidta åtgärder enligt kommunfullmäktiges ekonomi- och verksamhetsstyrningsregler.

När ett investeringsprojekt, som uppgår till 5 000 tkr eller mer, är slutfört ska slutredovisning ske till kommunstyrelsen av den nämnd som varit ansvarig för budgeten. Slutredovisningen ska innehålla ekonomiska, tekniska och funktionella effekter av investeringen. Det ska även framgå hur stora inkomsterna (t ex eventuella bidrag) och utgifterna har varit, den beslutad budget och vidtagna åtgärder vid eventuell budgetavvikelse.